

2010 Severní Německo, Dánsko (úterý 17.8. – neděle 22.8.)

17.8. Praha – Petrovice – Drážďany – Celle – Lünneburské vřesoviště – Brémy

18.8. Brémy – Hamburk

19.8. Hamburk – Lübeck – Eutin – Puttgarden (trajekt) – Rødby – Ballerup

20.8. Ballerup – Kodaň – Helsingør (Kronborg) – Kodaň – Ballerup

21.8. Ballerup – Roskilde – Møn – Gedser (trajekt)

22.8. Rostock – Praha

Poznávací zájezdy se staly součástí našich prázdninových plánů. Při jejich výběru jsme stále nepřekonali strach z horka v nižších zeměpisných šířkách, a tak jsme se rozhodli pro cestu s cestovní kanceláří Inex na sever Německa a do Dánska. Slugovi se tentokrát k nám nepřidali, avšak Evinčiny kolegyně ano, Věra dokonce i s manželem. Zájezd nemířil do míst nám zcela neznámých, jako tomu bylo aspoň pro mne u zájezdů předchozích (Evi přece jen už nějaké skandinávské dojmy měla), ale přesto jsme právem očekávali, že zájezd bude obohacující. Začal určitým napětím; sraz byl v místech nám neznámých u jedné benzínové pumpy na Proseku; nám nemotorizovaným je benzínopumpopis dost vzdálený. Ale na sraz jsme dorazili správně a včas, cesta začínala nám známou trasou k Drážďanům a dále Saskem, Saskem-Anhaltskem až do dolnosaského **Celle**, města několikanásobně pozoruhodného: celé centrum města s nádhernou hrázděnou architekturou, hezký zámek s parkem a konečně i název města začínající v němčině velice neobvyklou dvojicí písmen "Ce". V katalogovém popisu zájezdu Celle uvedeno nebylo, a tak to byl takový "příjemný bonbónek" do začátku cesty.

Celle, zámek

Celle, hrázděná architektura v centru města

Celle je příjemné a pro turisty přívětivé město s velkou pěší zónou. Přirozeně, že tam nechybějí restaurace; českému oku byl příjemný pohled na tu, jejíž název připomínal Prahu a českou literaturu: "Zum Schwejk" (Budwieser/Budvar).

Z Celle jsme pokračovali k Lüneburskému vřesovišti (**Lüneburger Heide**) s fialově kvetoucími bylinami. Rádi jsme si tuto rezervaci prohlédli, nicméně patří k méně významným dojmům ze zájezdu. Když jsem pak dodatečně hledal nějakou informaci o městě **Lüneburg** (asi 30 až 40 km západně od vřesoviště), zaujalo mě, že zde trávil své mládí a maturoval **Bernhard Riemann** (1826-1866), v široké veřejnosti známý svou definicí určitého integrálu či konstrukcí neeuklidovské geometrie, mezi matematiky pak spojovaný především s pozoruhodnou ζ -funkcí; mimo zájem veřejnosti zůstává jeho snaha využít matematiku při studiu Bible¹.

Z Lüneburského vřesoviště naše cesta vedla už na okraj Brém, kde jsme měli zajištěný první nocleh.

Středu jsme trávili velkoměstsky; navštívili jsme dvě svobodná německá města (nepatřící do žádné spolkové země) – Brémy a Hamburk. Dopoledne bylo na programu hansovní město **Brémy**, k němuž administrativně náleží ještě 60 km po proudu Vesery ležící přístav Bremenhaven (tam jsme ovšem nebyli). Prohlídka Brém proběhla v takovém tradičním duchu, snad jsme viděli to nejdůležitější, byli jsme se podívat v dómě, prošli jsme centrum, viděl jsem i tamní tramvaje. Něco z charakteru města se snažím vyjádřit přiloženými obrázky.

¹ Riemann byl luterán. Většinu života prožil v Dolním Sasku, byl profesorem v Göttingen. Zemřel v necelých 40 letech. Ač byl opravdu jedním z největších matematiků nejen své doby, na jeho hrobě ve Verbanii u Lago Maggiore nejsou nějaké matematické symboly, nýbrž verš z Pavlovy epištoly k Římanům (8.28): *Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému.*

Symbolem Brém jsou *brémští muzikanti* (*Die Bremer Stadtmusikanten*, čtyři zpívající zvířátka)

Děj pohádky bratří Grimmů:

V pohádce se postupně sejdou čtyři přestárlá zvířátka, jichž se chtěli jejich majitelé zbavit, protože už jim nemohla sloužit. Zvířátka se se svým osudem nechtěla smířit, a tak od svých pánů utekla. Nejprve utekl osel a rozhodl se, že půjde do města Brémy a stane se muzikantem. Cestou potkal naříkajícího psa, který měl podobný osud, a tak se vydali do Brém spolu. Cestou ještě přibrali kočku a kohouta. Když padla noc, zvířátka se uložila v lese pod jedním stromem, jen kohout si vylezl na špičku. Odtud zahlédl světýlko a protože byla zvířátka vyhladovělá, vydala se k onomu domu. Když k němu dorazila, okna byla vysoko, a tak se zvířátka postavila jeden na druhého – oslík, na něj pes, na psa kočka a na vrchol zvířecí pyramidy kohout, aby se podívala dovnitř. V domě byla banda loupežníků a pořádali velkou hostinu. Zvířátka se rozhodla loupežníky vyhnat, a tak se dala do „hraní“, neboli velkého rámusu, jak každý uměl. Osel hýkal, pes vyl atd. Loupežníci se vyděsili a prchli do lesa. Zvířátka se tak najedla a uložila se v domě ke spánku: kočka na horký popel do krbu, pes ke dveřím, osel na smetišť a kohout na střechu. Loupežníkům to ale nedalo, a když byl klid, vyslali jednoho na průzkum. Ten vešel do setmělého domu a vydal se ke krbu, aby si zapálil oheň. Jenže ve tmě spatřil svítící oči kočky, která se na něj vrhla a podrápala ho. Vyděšený loupežník se dal na ústup a u dveří zakopl o psa, který se mu zakousl do nohy. Jak zmateně vybíhal ven, narazil na osla, a ten ho nakopl. Loupežník se s obrovským řevem vrátil ke svým druhům do lesa, kde jim vylíčil, že ho napadla strašná čarodějnice s obrovskými drápy, nožem (kousnutí od psa) a pak ho ještě praštila kyjem (oslí kopanec). Loupežník totiž ve tmě nic neviděl. Loupežníci se už do domu nevrátili a zvířátka tam žila spokojeně až do smrti. Do města Brémy se už nevydala.

Scéna, kde zvířátka vytvoří pyramidu, aby se podívala do okna, se později stala námětem řady ilustrací a soch, nejvýznamnější je bronzová. Podobná socha je na počest partnerství obou měst také v Rize.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Brémští_muzikanti

Velkým překvapením pro mne bylo, když jsem se dověděl, že v jednom tamním kostele (snad to byl dokonce dóm) hrál na varhany (a také skládal duchovní hudbu) tehdy horlivý mladý křesťan **Friedrich Engels**. I "antikongerze" jsou možné!

V Brémách se lze setkat s Plattdeutsch; já jsem ji ovšem registroval jen na některých nápisech, např. na domě, v němž sídlí redakce deníku vydávaného v tomto ustrnulém a v souladu s posledními směrnicemi EU kříšeném jazyce, jsem četl

US PLATT BEWOHR US

DITT OLE SNOORHUUS

Porozumět tomuto záhadnému nápisu se mi snad podařilo s Kubovou² pomocí až při psaní této vzpomínky, zřejmě znamená "Naši Plattdeutsch nám zachová tento

² Kuba Jun, manžel vnučky Janičky

Schnurhaus (asi dům, kde se v minulosti prodávaly provazy a lana, dnes redakce časopisu v Plattdeutsch a asi i určité centrum pro pěstování jazyka).

Než opustím v duchu Brémy, vzpomenu ještě na chvíli, kdy mi bylo úzko (a Evince také, protože o mně nevěděla a stanovená doba srazu účastníků nastávala). Jak to vlastně bylo, už si moc nevzpomínám. Ale byl jsem uvězněn za železnou mříží. V centru před radnicí byly pod úrovní terénu veřejné záchody, jež jsem chtěl využít. Byl tam takový nepříjemný systém s železným turniketem a vhadzováním mincí. Nevím, zda šlo o selhání systému či mou nepozornost, ale po použití WC se mi nepodařilo projít turniketem ven. Dokonce si matně vzpomínám, že jsem byl přimáčknut mezi pevnou a pohyblivou částí onoho strašidelného zařízení. A už ani nevím, zda se mi podařilo nad nemilosrdnou technikou zvítězit, či zda se tam objevila toaletářka³. Věděl jsem, že doba srazu nastává. Uklidňovalo mě vědomí, že Evi se domyslí, kde mohu být. Nakonec to dobře dopadlo a v dobré pohodě sedě v autobuse jsem se těšil na Hamburk, záběry z nějž jsme znali z pozitivně orientovaného kriminálního televizního seriálu *Policie Hamburk*.

Hamburk je třetí největší námořní přístav Evropy (po Rotterdamu a Atverpách), a při tom neleží u moře, k němuž Labi do Cuxhavenu zbývá ještě asi 100 km, ovšem řeka je to tak mohutná, že se po ní námořní lodě bez problémů pohybují. Město Hamburk původně nevzniklo bezprostředně na Labi, nýbrž na jeho přítoku Alsteře (Alster), podle níž se k Labi rozrostlo. Na Alsteře jsou dvě uměle vytvořená jezera, Außeralster a Binnenalster, která leží v centru Hamburku a u nichž jsme svou procházku městským centrem začali. Ještě před tím nám paní průvodkyně ukázala na labském nábřeží výraznou věž s hodinami – místo srazu po rozchodu.

Hamburské centrum bylo válkou hodně poničeno, a tak je tam většina budov nových. Jako památník oné válečné zkázy slouží zakonzervované ruiny kostela sv. Mikuláše, upravené tak, že lze vystoupit na věž s vyhlídkou. Měli jsme trochu smůlu, že v době naší návštěvy této památky přšelo.

Po absolvování společné procházky centrem Hamburku následovala zajímavá projížďka lodí přístavem⁴. Se zájmem jsme se podívali i na cihlový domek u vody, v němž sídlí ve zmíněném seriálu policie. Na zájezdu jsme byli v době celosvětového útlumu ekonomiky. A tak většina jeřábů se nehýbala a vůbec přístav vypadal hodně klidně. Po vystoupení z lodi jsme ještě měli příležitost se projít městem; zaujaly nás moderní námořnické kostely severovýchodních hamburských městských obvodů, jež jsme ovšem mohli vidět jen zvenku. Do hotelu ve Wandsbeku, severovýchodním hamburským městským obvodem, jsme odjížděli od zmíněných nápadných hodin na nábřeží, které nebylo možno nenajít. Po

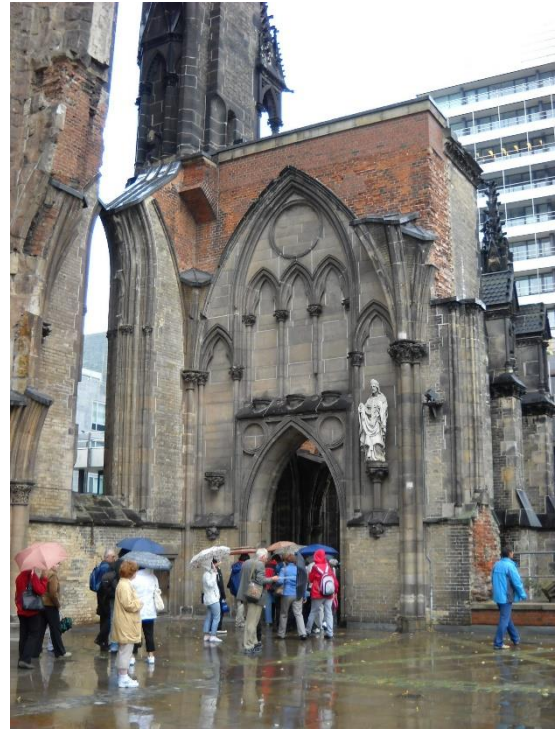
³ V bývalých ČSD se tradovalo, že slovo *toaletářka* vymysleli jejich pracovníci při vytváření pracovní nomenklatury, aby nějak důstojně nahradili tehdy běžně používaný termín *hajzlbába*

⁴ Nevzpomínám si, že bych někdy potřeboval použít vedle sebe dva různé předměty v instrumentálu. Zde mě nenapadlo vhodnější stylistické řešení.

příjemném nočním odpočinku následovala cesta dále na severovýchod do asi 50 km vzdáleného schleswicko-holštýnského historického města Lübecku.

Hamburk, kostel sv. Mikuláše

Hamburk, kostel sv. Mikuláše

Hamburk, projížďka přístavem

Hamburk, projížďka přístavem

V **Lübecku** nás při vstupu do města přivítala krásná Holstenská brána, ležící u Mostu panenek (Puppenbrücke) přes západní rameno Trávy (řeka Trave) – staré město je na ostrově, přičemž ramena řeky jsou součástí opevnění. Lübeck je velice hezkým historickým městem, v němž panuje (či aspoň tehdy panoval) čilý turistický ruch se vším, co k němu patří – tržička, pouliční hudebníci apod. Zvláštní atrakcí je muzeum marcipánu, v němž jsme si dali svou oblíbenou kávu. Při společné prohlídce jsme

navštívili starý špitál, námořnickou hospodu, prošli jsme různými zajímavými ulicemi a uličkami. Zůstaly nám příjemné dojmy.

Lübeck, Holstentor (západní brána)

Lübeck, z procházky městem

Lübeck, muzeum marcipánu

Lübeck, muzeum marcipánu

Kolem 13. hodiny jsme odjeli do **Eutinu**. Je to hezké město s krásným parkem, v němž je příjemně působící vodní nádrž. Hlavním posláním této zastávky ovšem nebyly krásy tohoto města na severovýchodě Schleswicka-Holštýnska, nýbrž obchody, umožňující nákup za eura a v přijatelnějších německých cenách. Paní průvodkyně nás upozorňovala, že v Dánsku je výrazně dražší. Využili jsme jak obchody, tak kouzlo města a spokojeně pokračovali autobusem do Puttgarden, kde nás i s autobusem naložili na trajekt do dánského Rødby na ostrově Lolland, odkud už bylo možno pokračovat po silnici na hlavní dánský ostrov Sjælland s metropolí Kodaní a

dalšími dvěma cíli našeho zájezdu, městy Helsingør a Roskilde.

V Eutinu se lze setkat s různými přírodními krásami

V Dánsku jsme dojeli do **Ballerupu**, což je západní předměstí Kodaně, a tam jsme se na dvě noci ubytovali v jednoduchém hotelu s podivným názvem ZZZleep, z nějž si pamatuji především nefunkční okna v pokoji – větrat šlo, ale nějaké problémy s tím byly. Okolí hotelu bylo docela příjemné, nedaleko byla stanice S-Bahn, kterou jsme ovšem nevyužili.

Ballerup, v pozadí hotel ZZZleep

Malá mořská víla byla na dovolené

Podle plánu jsme měli páteční program začít v Helsingøru. Pozdní otvírací doba zámku Kronborg však paní průvodkyni vedla k tomu, že jsme se cestou zastavili na severovýchodě **Kodaně** a tam navštívili místo, kde bývá "ikona Kodaně" **Malá mořská víla** (*Den lille Havfrue*, doslova *Malá mořská dáma*), avšak byla tam jen informace, že soška je zapůjčena kamsi na výstavu). Prošli jsme si příjemné okolí onoho místa s citadelou (Kastellet) a několika kostely a odjeli na sever Sjællandu do **Helsingøru** a tam absolvovali prohlídku Hamletova Kronborgu, a to jak jeho interiéru s tajuplným podzemím, tak i jeho exteriéru s četnými kanóny. A měli jsme odtud i výhled na švédský Helsingborg – byl to asi náš poslední pohled do Švédska.

Helsingør, Kronborg

Amalienborg

Kolem 14. hodiny jsme se z Helsingøru vrátili do **Kodaňe**, kde jsme pak strávili celé odpoledne, nejdříve při společné prohlídce, pak individuálně. Začali jsme na severním okraji centra rozlehlým rokokovým *Amalienborgem*, následoval monumentální mramorový kulatý kostel, Nyhavn (dosl. *Nový přístav*, ve skutečnosti jakési centrální kodaňské korzo), kulatá věž s výhledem na totálně ploché velkoměsto a probíhající výstavou afrického výtvarného umění, a další zajímavá místa. Prošli jsme si veliký zámecký komplex *Christiansborgu*, který Evinčinu kolegyni Věru zaujal natolik, že se tam zašla ještě večer podívat sama, aniž by se starala o zavírací domu. Zavřeli ji tam, s Evinkou i s jejími dalšími kolegyněmi jsme s obavami očekávali,

jak se dostane ven, nicméně na jejím manželovi žádné starosti patrný nebyly, on ani chvilku nezapochoyboval, že se Věra ven včas a v pohodě dostane.

Pohled z Kulaté věže na Kodaň

Nyhavn

V centru Kodaňe

Ani Evi, ani já jsme nebyli v Kodani ponejprv. Ovšem ona tam byla v druhé polovině 60. let a počítala s tím, že město bude vypadat jinak, já se svým statickým uvažováním jsem na změny po 19 letech připraven nebyl. Bylo zajímavé puls života sledovat. Oproti r. 1991 se Kodaň naplnila turisty včetně toho, co k turistickému ruchu patří; viděli jsme lidi s vikinským rohy, indiánské hudebníky, prodejní stánky, zahrádky u

restaurací atd. Především však se za oněch 19 roků ulice naplnily lidmi a zatímco tehdy jsem vídal téměř výhradně bělochy, dnes je Kodaň rasově pestrá jako metropole v menších zeměpisných šířkách. S jízdním kolem jako hojně využívaným dopravním prostředkem jsem se setkal už tehdy a tuto roli si ponechává. Míchání kultur se projevilo i v kavárenské praxi. Unaven chozením po Kodani jsem se moc těšil na kávu. Nenapadlo mě, že i tam už difundoval jižní zvyk sice velmi chutných a kvalitních, avšak téměř bezvodých espress, servírovaných v jakýchsi "náprstcích". V přelidněné kavárně (s posezením na uliční zahrádce) jsme si nejdříve zaplatili a pak zboží vyzvedli. Evi si objednala nějaké latté či kapučíno a díky tomu dostala normální porci, avšak mne čekal ten malinký náprsteček. Jak jsem byl unavený a těšil jsem se na osvěžení kávou, tak to byl pro mne šok; na chvíli jsem docela klesla na mysl.

Výstava v Kulaté věži

Výstava v Kulaté věži

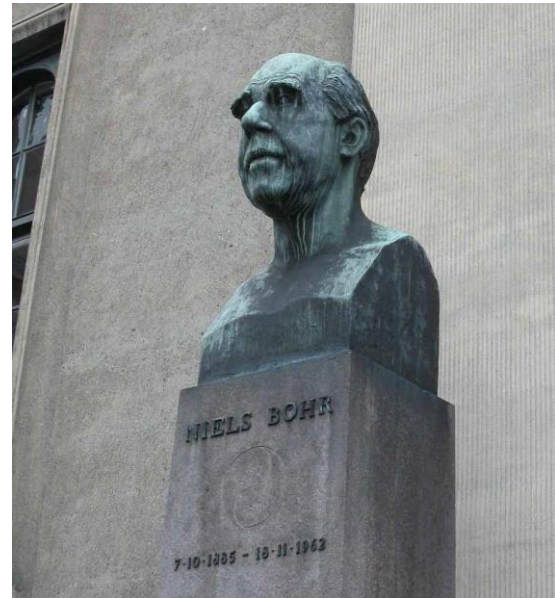
Ulice v Kodani

V Kodani jako v hlavním městě království je vídat pomníky králů. Z neurozených kruhů je tam asi nejčastěji připomínán spisovatel H. Ch. Andersen (1808-1875) a hned po něm přijdou fyzikové Niels Bohr (1885-1962) a Hans Christian Ørsted (1777-1851, není-li k dispozici písmeno Ø, píše se *Oersted*), podle něhož se jmenuje i park v centru Kodaně.

Když byla Nielsu Bohrovi r. 1922 udělena Nobelova cena, byl ve vlasti celkem neznámý, a tak tisk jeho osobnost přibližoval tím, že psali, že Nobelovu cenu za fyziku dostává bratr dánského fotbalového reprezentanta Haralda Bohra. Harald byl ovšem nejen fotbalistou, nýbrž i špičkovým matematikem. R. 1975 získal Nobelovu cenu za fyziku Nielsův syn Aage (1922-2009).

Pomník H. Ch. Andersena

Busta Nielse Bohra
před universitou

V Ørstedově parku je mohutný pomník
věnovaný tomuto významnému dánskému
průkopníku teorie elektromagnetismu

Chvilé v klidném *Ørstedově parku* mi po nepovedeném kafi spravila náladu i dodala sil – píšu o sobě, Evinka je obecně proti mně při silách – a tak jsme hezky využili poslední volné chvíle v Kodani. Sraz jsme měli před radnicí u zábavního parku Tivoli, a tak jsme se procházeli v oné oblasti. Zaujala nás především moderní budova *královské knihovny* na břehu Inderhavnu (Vnitřního přístavu), spolu s palácem Christiansborg (sídlo parlamentu a úřadu vlády) na ostrově *Slotsholmen (Zámecký ostrov)*. Cesta kolem Tivoli Evince připomněla její první návštěvu dánské metropole.

Paní průvodkyně nabídla možnost zůstat v Kodani déle a do Ballerupu se vrátit S-Bahn, avšak zřejmě jsme všichni byli bohatým programem natolik unaveni, že jsme se rádi autobusem vrátili do Ballerupu do hotelu k poslednímu přespání v posteli.

← [Královská knihovna](#)

Podobně jako při čtvrtěčném příjezdu do oblasti Kodaně, tak i při sobotním odjezdu se hodilo, že jsme byli na západním předměstí, takže aniž bychom jeli do centra jsme mohli zamířit k dalšímu navštívenému místu – do 50tisícového univerzitního města a někdejšího sídla dánských králů **Roskilde**, kde v katedrále jsou králové pohřbíváni.

[Královské rakve v katedrále](#)

[Muzeum vikinských lodí](#)

Zajímavostí v roskildecké katedrále je sloup, na němž je vyznačena výška králů, kteří ji navštívili. Dalším naším zastavením v Roskilde bylo *muzeum vikinských lodí*. Exponáty byly jak pod střechou, tak venku, a zpravidla byly u nich uváděny (v angličtině) rozměry a další kvantitativní charakteristiky jako ponor, nosnost, ale také počet členů posádky (např. délka 14 m, šířka 3,3 m, ponor 0,9 m, výtlač 9,6 tun, nosnost zboží 4,6

t, 5 vesel, 5-8 mužů v posádce, průměrná rychlost 4-5 uzlů, maximální rychlost 8-10 uzlů⁵, datování ca 1040, pochází z Dánska, uchována ze 75 %). Před paní průvodkyní jsem zmínil, že Roskilde je důležité město také proto, že bylo *konečnou stanicí nejstarší dánské železnice (1847, z Kodaně)*, a ona byla tak hodná, že kvůli mně vedla zájezd kolem nádraží, čím jsme se však dost zdrželi, neboť ulice tam byly hodně ucpané. Další cesta na ostrov **Møn** už proběhla bez komplikací, a tak jsme poznávání východní části Dánska zakončili na pláži pod velkolepými Mønskými útesy. Odtud jsme odjeli do Gedseru na trajekt.

Trajekt nás v pozdním večeru dopravil do Rostocku, a odtud jsme během noci a brzkého dopoledne dojeli do Prahy, opět jako zkušenější zájezdoví cestovatelé, takže jsme si na příští léto troufli plánovat zájezd do Španělska, kde jsme sice už v roce 2001 leccos zajímavého viděli, ale Madrid, Toledo, Cuenku a jiná zajímavá místa mezi tím nebyla. Zájezd jsme si objednali a zaplatili, ale kvůli mému pohmožděnému levému kolenu jsme jej museli zrušit; šlo však o důvod, jehož se týkalo pojištění, a tak nám snad více než 80 % ceny zájezdu bylo vráceno. Ve vzpomínání na zájezdy tak vzniká pauza. V letech 2012 a 2013 jsme pak jeli opět se Slugovými, byť jinam než do Španělska, kam jsme se pak podívali roku 2014.

Praha, březen 2022

⁵ 1 uzel je cca 0,5 m/s. Délkové a hmotnostní míry byly navzdory anglickému textu uváděny metricky, avšak rychlost v uzlech – zřejmě dávná námořnická praxe.